

ISSN 2521-1366 (Online), ISSN 2415-802X (Print)

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Кафедра культурології та музеєзнавства

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КУЛЬТУРОЛОГІЇ

***Альманах
наукового товариства «Афіна»
кафедри культурології та музеєзнавства***

Випуск 16

Засновано у 2003 році

Рівне – 2016

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КУЛЬТУРОЛОГІЇ: Альманах наукового товариства „Афіна” кафедри культурології та музеєзнавства. – Вип. 16 / За ред. проф. В.Г. Виткалова. – Рівне: РДГУ, 2016. – 286 с.

Головний редактор:

Виткалов В.Г. – кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри культурології та музеєзнавства РДГУ

Редакційна колегія:

Волков С.М. – доктор культурології, професор, заступник директора з наукової роботи Інституту культурології НАМУ

Виткалов С.В. – кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри культурології та музеєзнавства РДГУ (заступник головного редактора, відповідальний секретар)

Випих-Гавронська А. – доктор мистецтвознавства (габілітований), професор, проректор відділу розвитку Академії ім. Я. Длугоша (Польща)

Петрова І.В. – доктор культурології, професор, завідувач кафедри культурно-дозвілєвої діяльності КНУКіМ

Єфіменко А.Г. – доктор мистецтвознавства, професор Українського Вільного університету (Мюнхен, Німеччина)

Пелех Ю.В. – доктор педагогічних наук, професор, проректор з науково-педагогічної та навчально-методичної роботи РДГУ

Потапчук Т.В. – доктор педагогічних наук, професор кафедри пісенно-хорової практики та постановки голосу РДГУ

Круль П.Ф. – доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри теорії та історії виконавського мистецтва Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника

Кушнарєнко Н.М. – доктор педагогічних наук, професор, проректор з наукової роботи ХДАК

Постоловський Р.М. – кандидат історичних наук, професор, ректор РДГУ

Сабадаш Ю.С. – доктор культурології, професор кафедри культурології та інформаційної діяльності Маріупольського державного університету

Стоколос Н.Г. – доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри релігієзнавства і теології Національного університету „Острозька академія”

Костюк Л.К. – кандидат історичних наук, доцент кафедри культурології і музеєзнавства РДГУ

Швецова-Водка Г.М. – доктор історичних наук, професор кафедри документальних комунікацій та бібліотечної справи РДГУ

Яремко-Супрун Н.О. – доктор мистецтвознавства, професор кафедри музичного фольклору РДГУ

Рецензент:

Гончарова О.М. – доктор культурології, професор Київського національного університету культури і мистецтв

Науковий редактор і упорядник випуску – **проф. Виткалов В.Г.**

Видання зареєстровано ISSN International Centre (Paris, FRANCE):
ISSN 2521-1366 (Online), ISSN 2415-802X (Print)

Видання індексується Google Scholar, РИНЦ (РФ) та Index Copernicus

Редакція не завжди поділяє точку зору автора. За точність наведених цитат, імен, прізвищ, дат відповідальність несуть автори.

Друкується за рішенням вченої ради Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 11 від 24.11.2016 р.)

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації, серія КВ № 15561-4033 Р.
Зареєстровано Міністерством юстиції України, наказ № 1489/5 від 18.08.2009 р.

The practical significance is that this material can be used to develop educational courses of musical disciplines of vocal direction.

Key words: pedagogical repertoire, basis, vocal skills, singer-artist.

Надійшла до редакції 17.11.2016 р.

УДК 793.3:37.011.3-051

ДОСВІД ВИДАТНИХ ПЕДАГОГІВ КЛАСИЧНОГО ТАНЦЮ ЯК ОСНОВА СУЧАСНОЇ ХОРЕОГРАФІЧНОЇ ОСВІТИ

Волошина Лариса Петрівна, старший викладач кафедри хореографії,
Рівненський державний гуманітарний університет, м. Рівне

Розглядається мистецтво класичного танцю крізь призму педагогічного аспекту. Актуальність роботи полягає у збереженні, розгляді, передачі та вдосконаленні педагогічного досвіду видатних викладачів класичного танцю в сучасній хореографічній освіті. Автор аналізує вплив професійної діяльності відомих викладачів та узагальнює їх досягнення у сучасній хореографічній освіті.

Ключові слова: мистецтво, педагогічний досвід, класичний танець, педагог, педагог-хореограф, педагогічна методика.

Постановка проблеми. Розвиток сучасного танцювального мистецтва відбувається в багатьох напрямках. Засоби, які молодь використовує в процесі хореографічної підготовки у навчальному закладі відрізняються широким різноманіттям. Практично кожен навчальний заклад пропонує професійне навчання відповідним жанрам та стилям, які підтримуються міцними педагогічними традиціями та впровадження новітніх методологій, що вимагає сучасне суспільство. Актуальність даної теми полягає у збереженні, розгляді, передачі та вдосконаленні педагогічного досвіду видатних викладачів класичного танцю в сучасній хореографічній освіті.

Загальнотеоретичні основи професійної підготовки педагога-хореографа досліджувалися у працях Г.Березової, Л.Бондаренко, А.Ваганової, С.Валукіна, К.Василенка, С.Забредовського, К.Голейзовського, Р.Захарова, Ф.Лопухова, А.Мессерера, А.Тараканової, Л.Цветкової та ін. дослідників. Аналізуючи педагогічний досвід відомих педагогів хореографічного мистецтва танцювальна педагогіка збагачується методами та прийомами подачі навчального матеріалу.

Мета даної статті полягає у розкритті поняття «педагогічний досвід», висвітленні практичної роботи та подальшого аналізу наслідків педагогічної діяльності видатних педагогів класичного танцю, що збагачує педагогічний процес у хореографії та вносить свої корективи у методику викладання класичного танцю, що, у кінцевому результаті, набуває більшої динаміки, емоційної насиченості.

Вклад матеріалу дослідження. Підготовка сучасних фахівців-хореографів передбачає формування міцної теоретичної бази знань, широкого спектру практичних умінь та навичок, необхідних у майбутній професії. Вона має комплексну структуру, будується на основі взаємодії різних видів хореографічної діяльності за умов глибокого й ефективного поєднання інформаційної та творчої функцій навчання.

Історія зберегла нам імена знаних педагогів хореографічного мистецтва; науковці постійно вивчають традиції різних шкіл класичного танцю, збагачуючи найцінніші досягнення педагогічної практики. Використовуючи знання, накопичені в існуючій літературі, можемо повноцінно осягнути всю атмосферу викладеного матеріалу [7; 10-11].

У сучасній педагогічній науці немає однозначного підходу до визначення понять «педагогічний досвід», «передовий досвід», «інноваційний досвід», оскільки це основні види досвіду, що використовують науковці при розгляді педагогічного аналізу роботи видатних педагогів.

За визначенням Ю.Бабанського, педагогічний досвід – це система педагогічних знань, умінь і навичок, способів здійснення творчої педагогічної діяльності, емоційно-ціннісних ставлень, здобутих у процесі практичної, навчально-виховної роботи. Педагогічний досвід може бути масовим і передовим. Передовий педагогічний досвід формується на основі масового завдяки оволодінню об'єктивними педагогічними закономірностями. При аналізі педагогічного досвіду постає особистість педагога. Важливим елементом загальної культури педагога, що втілює у собі знання, вміння, навички та індивідуальні риси особистості, є його педагогічний досвід. Він розвивається, збагачується протягом усієї діяльності педагога, зумовлюючись постійними змінами у практичній педагогічній діяльності, освітніх надбаннях педагога. На основі цього досвіду формується педагогічна майстерність учителя. Водночас він є джерелом розвитку педагогічної науки, наріжним каменем під час експерименту, перевірки істинності теорій, концепцій, прогнозів тощо. Аналіз результатів експериментальної роботи, тобто спеціально організованого педагогічного досвіду, дає змогу довести істинність чи неправомірність теоретичного знання, перевірити оптимальність рішень, вірогідність прогнозів та ін. Потрібно пам'ятати, що всі нові течії – це ні що інше, як синтез хореографічної спадщини різних часів і народів минулих років.

Мистецтво, як удосконалення художніх технологій, результат людської діяльності й міра розвитку особистості, передбачає оволодіння різними засобами, художніми методами розширення його композиційних і стилістичних можливостей та зображувально-виразних засобів. Як результат людської діяльності, мистецтво постає

в артефактах (цінностях) художньої культури, у наукових ідеях і концепціях, що інтерпретують мистецтво у процесі художньої творчості й сприйняття.

Розуміння мистецтва – творчий процес співпереживання та інтерпретації, що має активно діалогічний характер і дає змогу особистості не лише прилучатися до культурних цінностей, а й самовизначатися у світі культури, включатися в її творення, удосконалюючи власний духовний світ. Сучасна хореографічна освіта у навчальному закладі набуває системного характеру на підставі Державної програми «Освіта. Україна XXI століття», Законів України «Про освіту», «Про загальну середню освіту». Зрештою, це сприяє успішному розвитку сценічної хореографії, ставить перед нею нові завдання.

Як відомо, класичний танець – канонізована система засобів хореографічного мистецтва, заснована на принципі поетичного узагальнення сценічного образу, розкритті емоцій та почуттів засобами пластики. Майбутні педагоги-хореографи мають добре орієнтуватися в теорії та методиці класичного танцю, його послідовній і гармонійній системі виховання всього м'язового апарату – тіла танцюриста. Хореографічна техніка залежить від правильної початкової постановки тіла танцюриста, його вміння володіти позою, технічних можливостей. Тому педагог, передусім, повинен ґрунтовно знати методичні основи класичного танцю, володіти його формою, орієнтуватися в психофізіологічній основі руху.

Терміном «класичний танець» користується весь балетний світ, позначаючи ним певний вид хореографічної пластики, на якому осягаються нюанси балетного мистецтва. Це велика гармонія поєднання рухів із класичною музикою. Пізнаючи класичний танець, пізнаємо й хореографічне мистецтво, необхідне для того, щоб «виліпити» зі звичайного перехожого тіла танцівника [2].

Розвиваючись протягом тривалого часу, класичний танець знайшов точні і узаконені форми – струнку систему, яка складалася протягом століть і знайшла свої закони в процесі розвитку хореографічного мистецтва. Вона в русі і понині, бо класичний танець постійно збагачується новими пластичними формами з невичерпного джерела народної хореографії та інших танцювальних систем [5].

Класичний танець самостійно та безперервно розвивається, втілюючи у собі багатовіковий досвід балетних шкіл світу. У ньому є все – досконалість форм, віртуозність обертань, витонченість жанрово- побутових образів, ігрова виразність польотів і зупинок, стрибків і падінь. Класична хореографія виховує як танцюриста, так і глядача, закладає естетичні основи моральності, краси. Спадщина класичного танцю важлива, не лише тому, що вона сама по собі цінна, естетична, саме вона багато в чому визначає пошуки нових шляхів, нові відкриття, знахідки – це відправна точка більшості сучасних танцювальних напрямів. Саме тому навчання танцям часто починається з оснoв класичної хореографії [6]. Класичний балет можна назвати фундаментом усіх сценічних видів танцю. Основи класичного танцю настільки універсальні, що навіть досвідчені танцюристи інших танцювальних напрямів не припиняють заняття класикою, бо вона є платформою до розвитку координації, граціозності, а також необхідних для будь-якого танцювального напрямку даних: виворітність, розтяжка, гнучкість, стрибок тощо, тому аналізуючи досвід видатних педагогів, синтезуємо їх досягнення у методиці викладання класичного танцю.

Розвиток сучасного класичного танцю, безперечно, змінює канонічні форми стрибків, особливо їхню фіксацію. Переосмислення та розстановка окремих акцентів сталих, традиційних форм руху розширюють його образно-дійову амплітуду. В сучасних балетних виставах спостерігаємо як, завершуючи віртуозний стрибок, танцюрист приходить в *arabesque* чи *attitude*, поєднуючи їх із наступним па. Нагадаємо, що саме в нестійкості цих положень закладена подальша динаміка, а поєднання їх у наступних па веде до органічної будови хореографічної фрази, періоду, створюючи логічний розвиток дії [8; 7-10].

Роль викладача у викладанні класичного танцю надзвичайно важлива. Він повинен бути носієм ґрунтовних професійних знань і володіти педагогічним досвідом, а також мати поглиблені знання з методики викладання хореографічної дисципліни; йому притаманна висока музична освіта і загальна культура. Педагог повинен бути психологом, щоб підготувати вихованців до самостійної роботи, яка допомагає розвинути індивідуальність та не розгубити накопичені знання.

Усьому світі відомі традиції російської школи класичного танцю, яка береже та підтримує основи класичної спадщини балетного театру, що і в сьогоденні беруть за зразок школи і театри світу. Завдяки видатним хореографам М.Петіпа, Л.Іванову, а також багаторічним педагогічним досягненням у викладанні хореографічної науки П.Гердта, Є.Вазем, Н.Легата, О.Преображенської (вчительки А.Ваганової) даний факт гідно оцінюється фахівцями хореографічного світу.

Розглянемо педагогічну діяльність видатних педагогів класичного танцю, їх вплив на сучасну методику викладання цього класичного, принципи, що стали головними при вихованні виконавців та педагогів-хореографів. Прослідкуємо розвиток педагогіки класичного танцю на прикладі діяльності Н.Легата, А.Ваганової, Н.Тарасова, А.Мессерера та українських педагогів Г.Березової і Л.Цветкової.

Розглядаючи педагогічну практику Н.Легата підмічаємо, що педагог уміло ввібрав методи російських, французьких і італійських майстрів хореографії. Ім'я Н.Легата пов'язують зі створенням нової школи, яка визначила досягнення артистів балетного театру ХХ ст. Учень видатного педагога, відомий танцівник і балетмейстер Ф.Лопухов коментував педагогічну діяльність свого вчителя як освідомлення накопиченого досвіду колегами, вчителями і особистий досвід танцівника. Його урок був розпланований, вправи біля станка готували танцівника до переходу в роботі на середині зали і до розділу *allegro*. В кожному уроці Н.Легата існувала «основна ідея», що виявлялось у технічних завданнях для опанування певних складностей танцівниками [4; 54-55]. Розвиток та ускладнення танцювального мистецтва вело за собою необхідність швидкого розігріву м'язів у першій частині

екзерсису біля станка. Це давало можливість приділяти більше уваги рухам на середині зали, адрію стрибкам [2; 336].

У сучасній хореографічній педагогіці підготовки танцівників і педагогів використовується система вправ класичного танцю; у світовій практиці звана «системою А.Ваганової», що формувалася упродовж багатьох століть та увібрала в себе усе лише найнеобхідніше та найкорисніше. Очевидно, що А.Ваганова узагальнила не лише свій особистий досвід, а й досягнення її вчителів – Х.Йогансона, Н.Легата, О.Преображенської. Використовуючи «систему А.Ваганової, ефективно працюють навчальні заклади різного типу та випускають кваліфікованих педагогів і виконавців.

У 1934 р. виходить перше видання проф. А.Ваганової «Основи класичного танцю», у передмові до якої вона акцентує на тому, що у власній методиці викладання намагається зафіксувати основи науки класичного танцю, свої досягнення та все те, до чого призвів багатолітній досвід танцівниці та педагога [3].

Вагановську школу, що стала видатним внеском у теорію і практику хореографічної педагогіки ще у 30-ті роки ХХ ст., аналізувала Л.Блок у книзі «Класичний танець», де розкрито новаторські тенденції педагога, наголошуючи на тому, що манеру вагановської школи не можна віднести ні до італійської, ні до французької, ні російської. У своїй педагогічній діяльності А.Ваганова спиралася на досягнення основних течій та на основі їх сукупності створила новий етап російської школи [2]. Сучасниця А.Ваганової, Л.Блок, неодноразово присутня на заняттях видатного педагога, докладно аналізувала урок класичного танцю, давала позитивну оцінку сильному, повороткому, спритному корпусу, стійкому апломбу та сильним ногам. Виразні слухняні руки, що допомагають апломбу та надають елегантності та закінченості у позах. Твердість, компактність, тримірність були взяті за основу танцювальної техніки її учениць [2; 312-315].

Послідовником педагогічної школи Н.Легата і сучасником А.Ваганової став видатний педагог класичного танцю, засновник кафедри хореографії Інституту театрального мистецтва (нині – Російської академії театрального мистецтва) Н.Тарасов. Він викладав також класичний танець у Московському хореографічному училищі та проводив тренувальні класи для солістів Большого театру [4; 57].

Аналізуючи педагогічний метод Н.Тарасова, слід згадати фундаментальну монографію «Класичний танець. Школа чоловічого виконавства» [8], яка збагатила досвід педагога хореографії і акторської майстерності, спричинила великий вплив на школу чоловічого танцю, теорію і практику виховання танцівників.

Основною особливістю уроку Н. Тарасова є завдання, що відрізнялися вимогливим академізмом. Розглядаючи його роботу, сучасники відмічали, що біля станка педагог активно використовував пози класичного танцю, звертав особливу увагу учнів, з одного боку, на фіксовану позу в самому завданні, а з другого – попереджав про необхідність чітко її вибудовувати. Чоловічий танець видатний вчитель розумів як гармонію витривалості, сили, апломбу, почуття пози і музичальності пластичного образу. Аналізуючи заняття Н.Тарасова науковці відмічали, що враження від уроку – це струнка форма, що має художній зміст, а в середині – методична логіка взаємопов'язаних підготовчих процесів. Педагогічна спадщина Н.Тарасова була розвинута його учнями, видатними педагогами хореографії, які не лише відтворювали досягнення, а й розвивали методологічні основи викладання [4; 71].

Сучасник Н. Тарасова, А.Мессерер був послідовником кращих традицій російської школи класичного танцю. Аналізуючи його педагогічну діяльність, науковці визначають важливий компонент у роботі з артистами балету – тренувальний клас, де відпрацьовувалась техніка, вироблялась виконавська манера, удосконалювалась форма танцю. Ці уроки вели до підвищення майстерності і подавалися в єдності принципів школи класичного танцю [4; 70-71]. Розглядаючи методичні принципи навчання класичному танцю А.Мессерера можна побачити, що педагог викладав своїм учням вміння володіти засобами зовнішньої виразності і прийомами виконавської техніки [4; 72].

Однією з центральних постатей українського педагогічного хореографічного мистецтва була Г.Березова. Учениця А.Ваганової, вона певний час очолювала і була педагогом класичного танцю Київського державного хореографічного училища. 1977 р. виходить її книга під назвою «Класичний танець у дитячих хореографічних колективах» [1], де подаються методичні поради щодо навчально-тренувальної і виховної роботи в дитячих балетних студіях, вправи класичного тренажу, вміщено також етюди і орієнтовний репертуар [1].

Варто відзначити й видання ґрунтовної праці «Методика викладання класичного танцю» вітчизняного педагога-хореографа Л.Цветкової, присвяченої методиці викладання класичного танцю [9]. Вихованка Київського хореографічного училища, вона увібрала традиції й методи викладання вагановської школи від учениць самої А.Ваганової: Г.Березової, А.Васильєвої та Г.Кирилової. Саме методичні принципи всесвітньої відомої петербурзької школи класичного танцю, глибоко засвоєні Л.Цветковою в роки навчання, знайшли продовження у її викладацькій роботі. Переконання стали неперушим ґрунтом, на якому педагог побудував власну педагогічну методику, узагальнивши досвід і здобутки російського та українського балетного театру. Вона не лише передає історію, теорію, специфіку та естетику класичного танцю, а й постійно розширює виразову палітру, оновлює лексику, розуміє процеси взаємодії різних форм, видів і жанрів хореографічного мистецтва, в контексті новітніх течій неокласики, модерну, джазу та постмодерну [9].

Як бачимо, педагогічний процес у хореографії – це постійно ускладнений розвиток освоєння хореографічного мистецтва: від педагогіки хореографічної школи до артистичного класу до створення свого власного метода. Послідовність в опануванні хореографічної педагогіки від простого до складного, індивідуальний підхід до учня, усвідомленість у виконанні кожного руху відомі кожному педагогу, але час вносить свої корективи, класичний танець набуває більшої динаміки, емоційної насиченості, виразного жесту [4; 229].

Висновки. Проаналізувавши педагогічний досвід видатних педагогів класичного танцю, можна зробити висновки про те, що їм характерна:

- єдність навчання і розвитку учня та класичного танцю загалом;
- продумана структурність занять, створення лейтмотиву уроку;
- використання особистих здібностей виконавців;
- поступове збільшення навчального навантаження та їх варіювання;
- взаємодія з новітніми течіями хореографічного мистецтва.

Список використаної літератури

1. *Березова Г. О.* Класичний танець у дитячих хореографічних колективах. – 2 вид. / Г. Березова. – Київ : Муз. Україна, 1990. – 256 с.
2. *Блок Л. Д.* Классический танец. История и современность / Л. Блок. – М. : Искусство, 1987. – 558 с.
3. *Ваганова А. Я.* Основы классического танца. 7 изд., стер. / А. Ваганова. – СПб. : Изд-во «Лань», 2002. – 192 с.
4. *Валукин М. Е.* Эволюция движений в мужском классическом танце: Уч. пос. / М. Валукин. – М. : Росс. Акад. театрального искусства. – ГИТИС, 2007. – 248 с.
5. *Костровицкая В.* 100 уроков классического танца / В. Костровицкая. – Л., 1981. – 262 с.
6. *Литкина И. М.* Хореографический коллектив художественной самодеятельности / И. М. Литкина. – М., 1957. – 156 с.
7. *Мессерер А.* Уроки классического танца / А. Мессерер. – СПб. : Изд-во «Лань», 2004. – 400 с.
8. *Тарасов Н. И.* Классический танец. Школа мужского исполнительства / Н. Тарасов. – СПб. : Изд-во «Лань», 2005. – 496 с.
9. *Цветкова Л. Ю.* Методика викладання класичного танцю / Л. Ю. Цветкова. – Київ : Мистецтво, 2007. – 327 с.

References

1. *Berezova G. O.* Klasichniy tanets u dityachih horeografichnih kollektivah. – 2-ge vid. / G. Berezova. – K. : Muz. Ukrayina, 1990. – 256 s.
2. *Blok L. D.* Klassicheskiy tanets. Istoriya i sovremennost / L. Blok. – M. : Iskustvo, 1987. – 558 s.
3. *Vaganova A. Ya.* Osnovyi klassicheskogo tantsa. 7-e izd., ster. / A. Vaganova. – SPb. : Izdatelstvo «Lan», 2002. – 192 s.
4. *Valukin M. E.* Evolyutsiya dvizheniy v muzhskom klassichesko mtantse: Uchebnoe posobie / M. Valukin. – M. : Rossiyskaya akademiya teatralnogo iskusstva. – GITIS, 2007. – 248 s.
5. *Kostrovitskaya V.* 100 urokov klasichnogo tantsyu. / V. Kostrovitskaya. – L., 1981. – 262 s.
6. *Litkina I. M.* Horeografichniy kolektiv hudozhnoyi samodiyalnostI. / I. M. Litkina. – M., 1957. – 156 s.
7. *Messerer A.* Uroki klassicheskog otantsa / A. Messerer. – SPb. : Izd-vo «Lan», 2004. – 400 s.
8. *Tarasov N. I.* Klassicheskiy tanets. Shkola muzhskogo ispolnitelstva / N. Tarasov. – SPb. : Izdatelstvo «Lan», 2005. – 496 s.
9. *Tsvetkova L Yu.* Metodika vikladannya klasichnogo tantsyu / L. Tsvetkova. – K. : Mistetstvo, 2007. – 327 s.

ОПЫТ ИЗВЕСТНЫХ ПЕДАГОГОВ КЛАСИЧЕСКОГО ТАНЦА КАК ОСНОВА СОВРЕМЕННОГО ХОРЕОГРАФИЧЕСКОГО ОБРАЗОВАНИЯ

Волошина Лариса Петровна, старший преподаватель кафедры хореографии,
Ривненский государственный гуманитарный университет, г. Ривне

Автор рассматривает искусство классического танца через сквозь педагогического аспекта. Актуальность работы состоит в сохранении, разработке, передаче и усовершенствовании педагогического опыта известных преподавателей классического танца в современном образовании. Анализируется влияние профессиональной деятельности известных преподавателей и обобщает их достижения в современном хореографическом образовании.

Ключевые слова: искусство, педагогический опыт, классический танец, педагог, педагог-хореограф, педагогическая методика.

EXPERIENCE OF OUTSTANDING CLASSICAL DANCE TEACHERS AS THE BASIS OF MODERN EDUCATION

Voloshina Larisa, senior lecturer of dance,
Rivne State Humanitarian University

The article deals with the art of classical dance in the light of the pedagogical aspect. Therefore, the relevance of those is to save, review, transfer and improve teaching experience of famous classical dance teachers in contemporary choreographic education. The objective of this article is to disclose the experience and analyze pedagogical activity of outstanding classical dance teachers.

Key words: art, teaching experience, a classical dance teacher, teaching methodology.

UDC 793.3:37.011.3-051

**EXPERIENCE OF OUTSTANDING CLASSICAL DANCE TEACHERS
AS THE BASIS OF MODERN EDUCATION****Voloshina Larysa**, senior lecturer of dance,
Rivne state humanitarian University

Formulation of the problem. The article deals with the art of classical dance in the light of the pedagogical aspect. The impact of professional activity of outstanding teachers is considered and summarized their achievements in art pedagogy. Therefore, the relevance of those is to save, review, transfer and improve of teaching experience of famous classical dance teachers in contemporary choreographic education.

The list of scientists who worked on the theoretical bases of a teacher-choreographer professional preparation is contained, professional activities of well-known classical dance teachers, their contribution to the development of modern art education is analyzed.

The purpose of this article is to reveal concept of «teaching experience», to show practical work and analyze the impact of educational activities of outstanding classical dance teachers, which enriches the educational process in choreography and makes its adjustments in methods of teaching classical dance, as the result it becomes more dynamics and emotional.

The material research. Preparation of modern professional choreographers provides the formation of theoretical knowledge base, a wide range of practical skills needed in future profession. It has a complex structure, based on the interaction of various choreographic activities.

The concept – teaching experience is considered. This is one of the factors of teachers pedagogical skills in modern choreographic education, it becomes systemic in educational establishment.

It is known that the classical dance – is canonized system by means of choreography. Future teachers-choreographers have to know theory and teaching methods of classical dance. Therefore, a teacher must thoroughly know the methodological foundations of classical dance, to know the psychic – physiological base of motion.

Conclusions. The educational process in the choreography is analyzed. We trace complicated development of choreography from pedagogy to artistic choreographic school, to artistic class, to the creation of its own method. It is traced the sequence in learning choreographic pedagogy from simple to complex, individual approach to the student, awareness of acting every movement known to every teacher.

Key words: art, teaching experience, a classical dance teacher, teaching methodology.

Надійшла до редакції 5.11.2016 р.

УДК 378.013

**МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНІСНОГО ПІДХОДУ ПРИ ПІДГОТОВЦІ СУЧАСНИХ
ФАХІВЦІВ У МИКОЛАЇВСЬКОМУ МУНІЦИПАЛЬНОМУ АКАДЕМІЧНОМУ КОЛЕДЖІ**

Просолович Сніжана Михайлівна, заступник директора з навчально-виховної роботи,
Миколаївський муніципальний академічний коледж, м. Миколаїв

Актуальним завданням сучасної вищої школи є реалізація компетентнісного підходу в навчанні, який передбачає спрямованість освітнього процесу на формування і розвиток ключових компетенцій особистості. Результат такого процесу – сформованість загальної компетентності людини, що включає сукупність ключових компетенцій і є інтегрованою характеристикою особистості, що практично впроваджується в Миколаївському академічному коледжі. Формування компетентності студентів Миколаївського академічного коледжу на сьогоднішні є однією з актуальних проблем навчального процесу і розглядатися як вихід протиріччя між необхідністю забезпечити якість освіти та неможливістю вирішити цю проблему традиційним шляхом.

Ключові слова: компетенція, навчальний процес, сучасні фахівці, вища школа.

Постановка проблеми та її актуальність. Сучасне суспільство вимагає виховання самостійних, ініціативних, відповідальних громадян, здатних ефективно взаємодіяти у виконанні соціальних, виробничих і економічних завдань. Їх виконання потребує розвитку особистісних якостей і творчих здібностей людини, умінь самостійно здобувати нові знання та розв'язувати проблеми, орієнтуватися в житті суспільства. Саме ці пріоритети лежать в основі реформування сучасної освітньої підготовки в вищих навчальних закладах І рівня акредитації, головне завдання якої – підготувати компетентну особистість, здатну знаходити вірні рішення у конкретних навчальних, життєвих, а в майбутньому – і професійних ситуаціях. Тому актуальним завданням сучасної вищої школи є реалізація компетентнісного підходу в навчанні, який передбачає спрямованість освітнього процесу на формування і розвиток ключових компетенцій особистості. Результатом такого процесу має бути сформованість загальної компетентності людини, яка включає сукупність ключових компетенцій і є інтегрованою характеристикою особи.

Проблемою компетентнісного підходу в освітньому процесі займалися чимало відомих вчених, серед яких відзначимо Г.Сльникова, В.Свистун, В.Болгаріна, В.Григор'єва, В.Рижикова та ін.

ЗМІСТ

<i>Постоловський Р. М.</i> Вітальне слово	3
<i>Виткалов С. В.</i> Вища школа і сучасні реалії України	4

Розділ I. ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНА РЕТРОСПЕКТИВА ЛЮДСЬКОЇ ТВОРЧОСТІ

<i>Гладишев А. С.</i> Культурно-мистецька та містобудівна спадщина середньовічного м. Дубно у культурному просторі ХХІ сторіччя	6
<i>Кіндратюк Б. Д.</i> Дзвонарська культура в українському галицькому мудрослів'ї, згромадженому та поясненому І.Франком	10
<i>Пилипенко І. Я.</i> Вплив реформ 1920–1930-х рр. на діяльність майстерні монументального живопису української академії мистецтва	15
<i>др. Маріуш Шайда.</i> Природа і роль релігійної віри в перспективі психоаналізу і філософії Віктора Еміля Франкла	20
<i>Лосик Г. І.</i> Типологія та художні особливості писанкарства Опілля та Бойківського Підгір'я кінця ХІХ–ХХ століття	26
<i>Виткалов С. В., Корольчук О. Л.</i> Сучасні проблеми культурної сфери в контексті трансформаційних змін українського суспільства	30
<i>Мохнюк Р. С.</i> Громадянська культура як змістонаповнююча домінанта навчального процесу у системі андрагогіки (узагальнення досвіду Рівненського центру підвищення кваліфікації та перепідготовки працівників культури національної академії керівних кадрів культури і мистецтв)	34
<i>Кондратчук В. В.</i> Культурологічний аспект національно-державних зрушень кінця 80 – початку 90-х років ХХ століття на Рівненщині	40
<i>Бойко Л. П.</i> Ціннісна природа соціокультурного простору	45
<i>Данник К. О.</i> Вірменська молодь у сучасному українському культурному просторі	50
<i>Андрєєва А. С., Казначєєва Л. М.</i> Плекання українських традицій в культурно-дозвіллевих проектах пластунів	55
<i>Плюта О.П.</i> Українська кухня як феномен побутової культури: до історіографії питання	59

Розділ II. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ КУЛЬТУРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

<i>Шандренко О. М., Козаченко В. В.</i> Архітектоніка: слово – поняття – термін	65
<i>Тадля О. М.</i> Менеджмент шоу-бізнесу: сутність і основні напрями діяльності	70
<i>Любченко О. М.</i> Мистецтво як засіб задоволення художніх потреб людини у вільний час	77
<i>Горбатова Н. О.</i> Створення художнього образу у хореографічному мистецтві	81
<i>Чернишевич Н. І.</i> Масове народне свято в соціокультурному процесі	86

<i>Тюска В. Б.</i> Формування професійної культури майбутніх педагогів-організаторів дозвілля в умовах клубної діяльності	91
<i>Чеплаков С. О., Костюк Л. К.</i> Військово-патріотичне виховання української молоді в сучасних умовах	96
<i>Гаврилюк Л. В., Казначеева Л. М.</i> Впровадження ідей В.О. Сухомлинського у сучасній школі (на прикладі драматичного гуртка Сарненського навчально-виховного комплексу «Школа-Колегіум» ім. Т.Г. Шевченка)	101
<i>Кімстач Ю. Н.</i> Штрихи: ще один погляд на проблему	106

Розділ III. ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ ВИЩОЇ ШКОЛИ

<i>Вербицька П. В.</i> Сучасні вектори розвитку освіти й культури молоді	111
<i>Галатюк М. Ю.</i> Розвиток спортивної культури студентської молоді засобами фізичного виховання та фізкультурно-оздоровчої роботи	115
<i>Дзюбишина Н. Б.</i> Виховний та освітній потенціал культури у духовному розвитку студентів ВНЗ	119
<i>Герц І. І., Нечасенко Т. В.</i> Роль зовнішньої техніки в процесі оволодіння сценічним мовленням	123
<i>Бєдакова С. В.</i> Празький період творчості Н.Нижанківського в контексті громадянського виховання майбутніх вчителів музичного мистецтва	129
<i>Свіридовська Л. М.</i> Громадянське виховання майбутніх вчителів музичного мистецтва: за матеріалами української музичної класики	134
<i>Тарчинська Ю., Тарчинська І.</i> Спільна музично-виконавська діяльність у наукових дослідженнях	138
<i>Тетюк М. Т.</i> Вибір сценічних жестів студентами класу академічного співу ВНЗ	144
<i>Овсіюк Н. М., Даюк Ж.</i> Педагогічний репертуар у формуванні технічних та виконавських якостей співака	148
<i>Волошина Л. П.</i> Досвід видатних педагогів класичного танцю як основа сучасної хореографічної освіти	153
<i>Просолович С. М.</i> Методика формування компетентнісного підходу при підготовці сучасних фахівців у Миколаївському муніципальному академічному коледжі	157
<i>Уколова М. Ю.</i> Модельні агентства та школи і формування духовної культури сучасної молоді: на прикладі модельних шкіл «Панна» та «Artmodels» м. Рівне	161

Розділ IV. КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКА ПАРАДИГМА УКРАЇНИ В РОЗМАЇТТІ ВИЯВІВ

<i>Щербань А. Л.</i> Семантика орнаменталізації посуду неолітичної спільноти ямково-гребінцевої кераміки з території України	165
<i>Дихнич Л. П.</i> Маскарадні костюми Чарльза Ворта як важливий елемент європейської моди другої половини XIX століття	171
<i>Бійо В. В.</i> Французький придворний балет	176
<i>Оленюк Д. В.</i> Німецька вокальна школа: Юліус Штокгаузен – видатний співак і педагог	181

Костюк Л. К., Новачук А. С. Українське авангардне малярство як предмет досліджень у вітчизняній історіографії	185
Кожечков О. В. Дизайн у мистецтві	190
Оборська С. В. Технології промислового дизайну у контексті декоративно-прикладного мистецтва	196
Бистрякова В. Н., Осадча А. М., Гула Є. П. Розвиток дизайну в Україні	200
Соловійов В. А. Художній образ в мистецтві як феномен освоєння свідомістю людини навколишньої дійсності	206
Лобан Т. Й. Хореографічний спадок Моріса Бежара в контексті сучасного мистецтва танцю	211
Помпа О. Д. Чинники формування народних танців	215
Кравець А. А. Українська школа жіночого балетного виконавства другої пол. ХХ століття: творча спадщина Алли Гавриленко	218
Яремчук О. В., Даниленко М. П. Сучасний розвиток українського музичного мистецтва: тенденції та подальші перспективи	222
Шмаленко О. І. Фестиваль «Червона Рута»: традиції одноіменного ансамблю	226
Михайлець В. В. «Вона» як зразок рок-балади у творчості гурту «Плач Єремії»	230
Ігнатова Л. П. Сучасна музична культура: тенденції розвитку	235
Цуп Ю. В. Втілення співочого слова Кобзаря у вокальній музиці та тексти Т.Шевченка в Київській області (на Богуславщині)	240
Сташук О. А. Пам'ятник Т.Шевченку як один з елементів культурно-мистецької спадщини м. Рівне	243
Шолудько Н. Г. Музейний туризм: виклики сучасності	247
Янишевська Ю. О. Тематичні напрями молодіжного туризму	253
Перець О. В. Музей як культурний феномен: на прикладі діяльності Радивилівського районного історичного музею	258
Білінський М. М. Шевченківські пам'ятки Черкащини як туристичний ресурс регіону	264
Адамчук К. Д. Культурний потенціал національного історико-меморіального заповідника «Поле Берестецької битви»	269
Капінос Т. Е. Пам'ятки Кременеччини в структурі культурної спадщини України	274
Карпова Л. О. Лояльність гостей ресторану: до проблеми гостинності	278

Наукове видання

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КУЛЬТУРОЛОГІЇ

АЛЬМАНАХ НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА «АФІНА» КАФЕДРИ КУЛЬТУРОЛОГІЇ ТА
МУЗЕЄЗНАВСТВА РІВНЕНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ГУМАНІТАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

ВИПУСК 16

Наукове редагування і коректура – *проф. Виткалов В.Г.*
Упорядкування, верстка та макет – *доц. Виткалов С.В., Федорук Л.М.*
Відповідальний за випуск – *Виткалов В.Г.*

Підписано до друку 24.11.2016. Замовлення № 201/1.
Формат 60x84 1/16. Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman.
Умовн. друк. арк. 37.4. Наклад 100 прим.

Адреса редакції: м. Рівне, вул. С.Бандери, 12.
Рівненський державний гуманітарний університет
Кафедра культурології та музеєзнавства. Тел. 0 (362) 63-42-62

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КУЛЬТУРОЛОГІЇ: Альманах наукового товариства «Афіна» кафедри культурології та музеєзнавства. – Вип. 16 / За ред. проф. В.Г. Виткалова. – Рівне: РДГУ, 2016. – 286 с.

*Свідотство про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації, серія КВ № 15561-4033 Р.
Зареєстрованого Міністерством юстиції України, наказ № 1489/5 від 18.08.2009 р.*

ISBN 978-966-8424-77-9

**ББК 71.0
УДК 08:168.522**

Редакційно-видавничий відділ
Рівненського державного гуманітарного університету
33028, м. Рівне, вул. С. Бандери, 12